

27. בריה**1. חולין צט: "גיד הנשה שנתבטל" עד ק. "וכן חתיכה"**

גיד הנשה שנתבטל. וליבטול ברובא! בריה שאני

2. ריטב"א חולין ק. ד"ה ופרקינן בריה שאני מתחילת דבריו עד "ואיכא דקשיא ליה", "ובריה שנחתכה ממנה" עד "והא דתנן האברים"

ופרקינן בריה שאני. פ"י גיד הנשה בריה הוא וכל שהוא בריה כשם שחשוב לענין מלקות שלוקין עליו בכל שהוא כך חשוב לענין איסור שאוסר בכל שהוא במינו

ובריה שנחתכה ממנה אבר שהנשמה תלויה בה פשיטא דלא חשיב בריה, אבל כשנחתך אבר שאין הנשמה תלויה בה בזו יש להסתפק דשמה לא בטיל חשיבותו, ולענין מלקות איבעיא לן במסכת נזיר (נ"א ב') ולא איפשטא ואם כן אפשר דלענין איסורא נקטינן לחומרא, אבל רבינו הגדול ז"ל כתב דכיון דהאי איסורא דרבנן הוא דמדאורייתא בריה בטלה כשאר איסורים, השתא בספיקא נקטינן לקולא ואפ"י נחתך ממנו אבר שאין הנשמה תלויה בה בטילה

3. בבא מציעא ו: "קפץ אחד" עד "ואי ס"ד ספקא"

קפץ אחד מן המנויין לתוכן - כולן פטורין

4. תוס' בבא מציעא ד"ה קפץ

קפץ כולן פטורין - תימה דלכא דלברובא וליחייבו כולהו במעשר דהא דדבר שבמנין לא בטיל היינו מדרבנן וקבוע נמי אין שייך אלא בדבר שהאיסור וההיתר ניכרין וידועין ולא ידע מאיזה לקח כגון ט' חנויות ובריה נמי לא הוי כדפרי' בחולין (דף צה) ואין לומר שלא נשאר בעדר רק אחד דליכא רובא דלשון לתוכן לא משמע הכי

5. תוס' מעילה כא: ד"ה פרוטה

פרוטה של הקדש שנפלה לתוך הכיס או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש כיון שהוציא את הראשונה מעל דברי ר' עקיבא- ואף על גב דספיקא הוא אם נהנה בשל הקדש ר"ע לטעמיה דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי בכריתות (דף כב). תימה וליבטל האי פרוטה של הקדש שנפלה וכת' דבר שיש לו מתירין הוא ע"י פדיון ואפילו באלף לא בטיל הא ליכא למימר דדבר שיש לו מתירין דרבנן הוא וצ"ל דליכא אלא חד בכיס דליכא ביטול אי נמי מטבע חשיב ולא בטיל

6. רא"ש חולין ז:לג "ויש מן החכמים שכתבו" עד "כיצד סאה", "וקאמר עלה דר' יוסי בר בון" עד "והא דגיד מקרי בריה"

ויש מן החכמים שכתבו דבריה בטילה בתשע מאות וששים. וראיתן ממס' תרומות פרק עשירי דג טמא שכבשו עם דג טהור כל גרב שהוא מחזיק סאתים אם יש משקל עשרה זוז ביהודה שהם חמש סלעים בגליל וקאמר עלה בירושלמי שהוא אחד מתשע מאות וששים

וקאמר עלה דרבי יוסי בר בון הורה גם כן בעכברא שנתערב בהיתר ובטלו באלף והוא הדין אם היה תשע מאות וששים היה מתירו אלמא בריה בטלה בתשע מאות וששים. וקשה להם משמעתיך דמדמי ביטול בריה לביטול חתיכה הראויה להתכבד דאפילו באלף לא בטלה. ומיהו איכא למימר כיון דצריך שיעור גדול לבטלו מדמהו לחתיכה. וי"מ דעכברא שם מקום כדאיתא פרק השוכר את הפועלים (דף פד א) לא שבקוה בני עכברא למיקבריה. וקאי אציר דאיירי ביה וקאמר שר' יוסי הורה כן באותו מקום דיהיב טעמא עד קרוב לאלף וכן מסתבר דלא איירי בעכברא שנתערב בהיתר. דאי צורת עכבר עליו ניכר בין חתיכות של היתר משליכו והשאר מותר ואם נימוח ואין ניכר טעמו בטל בששים

7. חולין קב: "אכל צפור טהורה בחייה" עד "הכא נמי במשהו" ורש"י ד"ה טמאה

אכל צפור טהורה, בחייה - בכל שהוא, במיתתה - בכזית, וטמאה, בין בחייה בין במיתתה - בכל שהוא!

רש"י שם

טמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא - חייב דבריה היא ולא צריכה שיעור כדתנן באלו הן הלוקין (מכות דף יג) באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב משום שהיא כברייתה אלמא בריה אסורה בכל שהוא אבל לאו דנבלה ליכא לחיובי משום בריה דכשנבראת לא היה עליה שם נבלה הלכך אלאו דנבלה לא מיחייב עד כזית קתני מיהא בטהורה בחייה בכל שהוא

8. מכות יג. "כמה יאכל מן הטבל" עד סוף המשנה

כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב? רבי שמעון אומר: כל שהוא, וחכמים אומרים: כזית. אמר להן רבי שמעון: אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב? אמרו לו: מפני שהיא כברייתה. אמר להן: אף חטה אחת כברייתה

9. מכות יז. "כמה יאכל מן הטבל" עד המשנה

כמה יאכל מן הטבל וכו'. אמר רב ביבי אמר רבי שמעון בן לקיש: מחלוקת - בחטה, אבל בקמח - דברי הכל כזית; ורבי ירמיה אמר רבי שמעון בן לקיש: כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו. תנן, אמר להם ר' שמעון: אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב? אמרו לו: מפני שהיא כברייתה, אמר להן: אף חטה אחת כברייתה; חטה אין, קמח לא! לדבריהם קאמר להו, לדידי - אפילו קמח נמי, אלא לדידכו - אודו לי מיהת דחטה אחת כברייתה. ורבנן? בריית נשמה חשובה, חטה לא חשובה. תניא כותיה דרבי ירמיה, רבי שמעון אומר: כל שהוא למכות, לא אמרו כזית אלא לענין קרבן

10. תוס' חולין צו. ד"ה מאי מתחילת התוס' עד "וקשה היכן מצינו"

מאי טעמא דרבנן בריה היא - ובסוף פירקין (דף קב:) נמי אמרינן כי האי גוונא אכל צפור טהורה בחייה בכל שהוא במיתתה בכזית אכל צפור טמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא דאבר מן החי ועוף טמא חשיבא להו בריה וא"ת מאי שנא דאבר מן החי ועוף טמא וגיד ושרץ חשיבי טפי בריה מנבלה טהורה במיתתה בכזית ולא חשיבא בריה וכן טבל לא חשבי ליה רבנן בריה במכות (דף יז.) ויש לומר דהיינו טעמא דהני דכי אמר רחמנא לא תאכל גיד ולא תאכל עוף טמא וכן באבר מן החי כאילו פירש בין גדול ובין קטן דכולהו מיקרו גיד ועוף ובלבד שיהיו שלמים אבל נבלה חתיכה נמי משמע נבלה וכן טבל דאי הוה כתיב אל תאכל חטה של טבל אז הוה חשיב בריה וכן משמע פרק שלישי דשבועות (דף כא:) דקאמר היכן מצינו באוכל כל שהו שחייב ופריך ולא והרי מפרש פירוש שבועה שלא אוכל כל שהוא ומשני מפרש נמי כבריה דמי משמע דטעמא דבריה הוי כאילו פירש הכתוב שלא תאכל בין גדול ובין קטן וא"ת דתנן בפרק אלו הן הלוקין (מכות יג.) כמה יאכל מן הטבל ויהיה חייב ר' שמעון אומר בכל שהוא וחכמים אומרים בכזית אמר להם ר"ש אי אתם מודים באוכל נמלה כל שהוא שחייב אמרו לו מפני שהיא כברייתה אמר להם אף חטה כברייתה ומסיק בגמרא דלר"ש כל שהוא למכות אפילו קמח ולדבריהם דרבנן קאמר אודו לי מיהת דחטה אחת כברייתה בכל שהוא ורבנן בריית נשמה חשיבא דחטה לא חשיבא והשתא קשה הרי גיד ואבר מן החי דחשיבי בריה אלמא לא תליא מילתא בנשמה ואפילו הוה נשמה בחטה לא חשיבא בריה כדפרישית דלא דמי למפרש דלא תאכל טבל כתיב ולא כתיב לא תאכל חטה של טבל ונראה לפרש דרבנן לדברי ר"ש קא מהדרי ליה לדידן אפילו הוה חטה נשמה לא חשיבי ליה בריה דלא דמי למפרש כדפרישית אלא לדידך דחשבת ליה בריה אלמא לית לך טעמא דמפרש מ"מ לא דמי לנמלה דלנמלה איכא נשמה

11. ר"ן חולין לו. (בדפי הרי"ף) ד"ה גרסינן בגמרא עלה "והוי יודע דלא מקרי בריה" עד "ואיכא מ"ד דכי אמרינן"

והוי יודע דלא מיקרי בריה אלא בג' תנאים. האחד שיהא איסורא מגופא. השני שתהא ברית נשמה. השלישי שתהא שלמה. איסורא מגופא כיצד כגון גיד הנשה וכיוצא בו שהוא אסור מתחלת ברייתו אבל צפור טהורה וכיוצא בה שהיא מותרת אף על פי שנתנבלה כיון שדבר אחר גרם לה ליאסר לאו בריה הוא והיינו דאמרינן לקמן בפירקין [דף קב ב]

אכל צפור טהורה בחייה בכל שהוא במיתתה בכזית טמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא והיינו טעמא דצפור טהורה כיון שדבר אחר גרם לה ליאסר לא מיקרי בריה להתחייב עליה בכ"ש והיינו נמי דאמרינן בפרק התערובות (דף עב א) גבי שור הנסקל שנתערב בין השוורין דאמרינן אפילו הן ריבוא כולן ימותו ופרכינן וליבטלו ברובא ומשני [דף עג א] בעלי חיים חשיבי ולא בטלי דוקא משום חשיבותא דבעלי חיים אבל משום בריה לא כיון שאין אסורה מעצמה וזהו תנאי ראשון. תנאי שני דהיינו ברית נשמה כיצד כגון צפור אי נמי גיד הנשה דהוה ביה חיותא אבל היכא דלאו ברית נשמה הוא אף על פי שהוא כברייתו כגון חטה וכיוצא בה לאו בריה הוא וכדאמרינן בהדיא במסכת מכות [דף יג א] דרבי שמעון מחייב באוכל חטה אחת של טבל מפני שהיא כברייתה ואמרי ליה רבנן ברית נשמה חשיבא. ומיהו חלב לא מיקרי בריה אף על פי שהוא ברית נשמה לפי שאין כולו במקום אחד ואינו כעין בריה שהיא מקובצת כאחד וזהו תנאי שני. תנאי שלישי דהיינו שתהא שלמה כיצד שאילו נתרסק ממנה אבר אין תורת בריה עליה כדאמרי' במס' מכות (דף טז ב) רסק תשעה נמלים ואחד חי והשלימו לכזית לוקה שש ואפילו אותו אבר שנתרסק אין הנשמה תלויה בו הרי היא מתבטלת כאילו אינה בריה דבמסכת נזיר (דף נא ב) איבעיא לן כה"ג לגבי מלקות אי חשיבא בריה למלקות [ללקות] עליה בכל שהוא או לא ולא איפשיטא ומדלענין מלקות ספקא לענין שתאסור תערובתה אפילו באלף נקיטינן לקולא דבריה לא בטלה דרבנן הוא ובספקא דרבנן נקיטינן לקולא